

Przystanek matura

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu maturalnego z języka polskiego

Pisanie wypracowania - interpretacja utworu lirycznego

Wisława Szymborska

"Na wieży Babel"

- Która godzina? - Tak, jestem szczęśliwa,
i brak mi tylko dzwoneczka u szyi,
który by brzęczał nad tobą, gdy śpisz.
- Więc nie słyszałaś burzy? Murem targnął wiatr,
wieża ziewnęła jak lew, wielką bramą
na skrzypiących zawiasach. - Jak to, zapomniałeś?
Miałam na sobie zwykłą szarą suknię
spinaną na ramieniu. - I natychmiast potem
niebo pękło w stubłysku. - Jakże mogłam wejść,
przecież nie byłeś sam. - Ujrzałem nagle
kolory sprzed istnienia wzroku. - Szkoda,
że nie możesz mi przyrzec. - Masz słusność,
widocznie to był sen. - Dlaczego kłamiesz,
dlaczego mówisz do mnie jej imieniem,
kochasz ją jeszcze? - O tak, chciałbym,
żebyś została ze mną. - Nie mam żalu,
powinnam była domyślić się tego.
- Wciąż myślisz o nim? - Ależ ja nie płaczę.
- I to już wszystko? - Nikogo jak ciebie.
- Przynajmniej jesteś szczerą. - Bądź spokojny,
wyjadę z tego miasta. - Bądź spokojna,
odejdę stąd. - Masz takie piękne ręce.
- To stare dzieje, ostrze przeszło
nie naruszając kości. - Nie ma za co,
mój drogi, nie ma za co. - Nie wiem
i nie chcę wiedzieć, która to godzina.

PYTANIE 1

Postaw tezę interpretacyjną.

ODPOWIEDŹ: Ludziom trudno jest się ze sobą porozumieć.

.....

PYTANIE 2

Określ osobę mówiącą w wierszu.

ODPOWIEDŹ: Osoba mówiąca w wierszu nie ujawnia się bezpośrednio. Opisuje sytuację liryczną. Z dystansem przedstawia bohaterów wiersza.

PYTANIE 3

Określ adresata wiersza.

ODPOWIEDŹ: Adresatem mogą być ludzie żyjący w różnych czasach, borykający się z podobnymi problemami jak bohaterowie wiersza. Odbiorca jest uniwersalny.

PYTANIE 4

Opisz sytuację liryczną.

ODPOWIEDŹ: Bohaterami wiersza są osoby pozostające w bliskiej relacji, zapewne zakochane. Gdy jedno z nich opisuje swoje uczucia, drugie stawia jakieś prozaiczne pytania lub mówi o jakichś przyziemnych sprawach. Pytania i odpowiedzi rozmijają się ze sobą.

PYTANIE 5

Jaka jest kompozycja utworu?

ODPOWIEDŹ: Wiersz ma formę niby-dialogu. Jest to dialog pozorny, ponieważ pomiędzy rozmawiającymi nie ma porozumienia.

Utwór ma budowę stychiyczną. Podstawową konstrukcją są pytania retoryczne. Słownictwo zaczerpnięte jest z codziennego języka. Pojawiają się fragmenty o lekko archaizującym charakterze, odwołujące się do symboliki biblijnej, przykład: " Murem targnął wiatr,/wieża ziewnęła jak lew,/ wielką bramą/na skrzypiących zawiasach".

PYTANIE 6

Co jest tematem utworu?

ODPOWIEDŹ: Jest to wiersz o różnym obliczu uczuć, od namiętności do zazdrości. A także o rozpaczliwych próbach zrozumienia drugiego człowieka. To porozumienie między dwojgiem ludzi jest utrudnione przez zmaganie się z codziennymi problemami, zajmowanie się wieloma błahymi sprawami, przez co traci się z oczu to, co najważniejsze.

PYTANIE 7

Wskaż konteksty interpretacyjne.

ODPOWIEDŹ:

a. kontekst biograficzny

Wisława Szymborska tworzyła utwory, w których skupiała swoją uwagę na sytuacji egzystencjalnej człowieka, zastanawiając się nad sensem i celem ludzkiego bytu.

b. kontekst kulturowy

Szymborska nawiązuje do starotestamentowej przypowieści o wieży Babel. Jednak dla poetki wieża Babel nie jest, tak jak w Biblii, symbolem ludzkiej pychy, lecz oznacza niemożność porozumienia się między ludźmi.

PYTANIE 8

Jaki jest wniosek.

ODPOWIEDŹ: Bardzo często zdarza się, że ludzie, których łączą bliskie więzi nie mogą dojść do porozumienia. Przyczyny takiego stanu rzeczy mogą być różnorakie, jak chociażby brak skupienia uwagi na potrzebach i oczekiwaniach tej drugiej osoby, egoizm czy pośpiech w codziennym życiu.